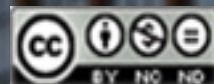

”När vi mötte Haryanas och Punjabs damlag så visste vi att de skulle vara väldigt bra och väldigt långa. Då såg jag till att få frön välsignade av Dalai Lama och la dem i mina målvakts-handskar för att få större fingrar. Jag tror det hjälpte för jag storspelade i de matcherna.”

Aven publicerad i
globalarkivet.se

”Fotbollen skapar ringar på vattnet”

Bland exiltibetaner i norra Indien är bristen på jämställdhet stor, och möjligheten för tibetanska kvinnor att göra självständiga livsval ofta begränsad. En nystartad satsning på damfotboll bryter mark för unga tibetanska tjejer och ger de samtidigt något att vara stolta över.

TEXT OCH FOTO: PER ENGSTRÖM

DET STRESSADE REGNET från de förmonsunska molnen framkallar ett ettrigt smatter mot de missfärgade plåttaken. Vi befinner oss i en sliten skolmatsal utanför staden Dharamsala vid roten av Himalaya i norra Indien. Vid horisonten sträcker sig mäktiga berg mot himlen och ett stenkast bort har Dalai Lama och den tibetanska exilregeringen sina residenser. Inne i matsalen råder det full aktivitet inför den stundande damfotbollsmatchen mellan skollag från två tibetanska bosättningar, Dharamsala och Gopalpur. Det bjuds på grönsaksfyllda momos, tibetanska degknyten, och salt, flottigt smörte. Det är varmt och fuktigt, men stämningen är på topp.

Jag har bestämt träff med en av exiltibetanernas mest lovande spelare, målvakten Dhekyong.

– Ta en till momo, det kommer ändå bli över, inleder hon glatt samtidigt som hon slår sig ner vid det vita plastbordet.

Hennes vänner kallar henne "laughing buddha", och innan första frågan är ställd förstår jag varför. Hon skratrar. Mycket. Dhekyong är 17 år och började spela fotboll när hon var nio. Hennes pappa och bror är båda målvakter, så hon fick tidigt prova på att ställa sig mellan stolparna.

– Min pappa tyckte att det skulle vara bättre för mig att bli forward, men sa också att det var upp till mig att välja det jag tyckte var roligast. Eftersom jag inte var bollrädd och dessutom alltid har varit längre än de andra, så blev jag ändå målvakt.

Skrattet igen. Laughing buddha.

FÖR TRE ÅR sedan fick Dhekyong chansen då de mest lovande tibetanska tjejerna togs ut till ett "winter camp". Och sedan dess har det bara rullat på. Idag är hon självklar förstamålvakt i det inofficiella landslaget.

Med laget har hon fått möta allt bättre motstånd, och mot de allra bästa lagen brukar Dhekyong ta till ett knep för att lyckas freda målet på bästa möjliga sätt.

– När vi mötte Haryanas och Punjabs damlag så visste vi att de skulle vara väldigt bra och väldigt långa. Då såg jag till att få frön välsignade av Dalai Lama och la dem i mina målvaktshandskar för att få större fingrar. Jag tror det hjälpte för jag storspelade i de matcherna, förklarar hon entusiastiskt.

Utanför fortsätter regnet ösa ner, och snart är det match. Men det verkar inte bekymra Dhekyong.

– Det är bara bra om det regnar. Då blir det mjukare att kasta sig. Jag gillar regn!

Idén till damfotbollssatsningen föddes för drygt fem år sedan. Cassie Childers, en före detta amerikansk damfotbollsspelare och lagets nuvarande tränare, var och volontärjobbade i en tibetansk bosättning i närheten av Dharamsala 2010, mitt under pågående fotbolls VM. När hon såg hur enormt stort fotbollsintresset var bland exiltibetanerna började hon undersöka möjligheterna för att starta upp ett damfotbollsprojekt. Cassie kontaktade högsta ansvarig för det tibetanska idrottsförbundet och frågade om det inte är dags att satsa på damfotboll bland exiltibetanerna. Några månader senare, när Cassie befann sig i

USA, fick hon ett mejl där det stod: ”om du fortfarande är seriös med ditt intresse så kör vi, men vi behöver din hjälp”.

– Jag funderade under en period men kunde inte släppa tanken, och tackade till slut ja. Det beslutet prisar jag idag, säger Cassie och ler stort.

Hon drömmer om ett rättvisare och mer jämställt samhälle bland exiltibetanerna. Idag har kvinnorna rollen som kulturbevarare och förväntas vara och klä sig på ett väldigt traditionellt sätt. Det var därför självklart att förutom själva fotbollsträningen även införa schemalagd undervisning i exempelvis jämställdhet och ledarskap.

– Jag ser hela projektet med damfotbollen som ett sätt att bryta de cementerade föreställningarna som finns kring tibetanska kvinnor i Indien. Att ge dem verktygen

”Väldigt mycket har hänt på väldigt kort tid. Tjejerna som till en början var blyga och osäkra är nu kaxiga, orädda och tar för sig. Jag är oerhört privilegierad som har fått följa den förvandlingen på nära håll.”

så att de kan bryta passiviteten och bygga ett starkt självförtroende, det är några av våra huvudsakliga mål med projektet, förklarar hon.

TROTS ATT damfotbollssatsningen bara pågått i dryg fyra år kan man redan se positiva resultat. När projektet drogs igång

2011 var det 25 tjejer som anmälde sitt intresse. Idag finns det mer än 900 registrerade damfotbollsspelare i 15 klubbar runt om i Indien. Dessutom har projektet bidragit till att tibetanska damlag startas upp inom ett antal andra sporter.

– Väldigt mycket har hänt på väldigt kort tid. Tjejerna som till en början var bly-

ga och osäkra är nu kaxiga, orädda och tar för sig. Jag är oerhört privilegierad som har fått följa den förvandlingen på nära håll.

Cassie berättar att många tibetanska män till en början skrattade åt projektet. Det sågs som ett skämt. Nu skrattar ingen längre. Det har snarare vuxit fram en avundsjuka, framförallt från det tibetanska herrlaget, då damlaget lyckats dra in mer sponsorpengar. Nu får Cassie regelbundna förfrågningar från herrlaget om att även leta sponsorer för dem.

Cassie skrattar och blickar ut över den pågående träningsmatchen.

– Inte en chans! Jag är här för tjejernas skull, inget annat.

För några veckor sedan besökte Cassie FIFA International Women's Football and Leadership Conference i Zürich för att för-

söka lyfta frågan om ett framtida medlemskap för Tibet. Målet var att ta reda på varför FIFA erkänner 23 icke självständiga nationer runt om i världen, men inte Tibet.

– Jag fick inga bra svar, det känns som att allt handlar om storpolitik. Målet är ett medlemskap 2017, men jag ser det snarare som en dröm än ett mål.

DOMAREN BLÅSER AV träningsmatchen. Den slutar 3–1 till Dharamsala och den notoriska målskytten och landslagets lagkapten, Lhamo Kyi, gör två fina mål.

Dhekyong, som representerat motståndarlaget är däremot allt annat än nöjd. Hon kastar målvaktshandskarna på marken och fräser något på tibetanska.

– Vi slarvade alldeles för mycket och jag släppte in ett lätt mål säger hon med ett

snett leende, samtidigt som hon plåstrar om ett sargat knä.

Besvikelsen går dock snabbt över till entusiasm när hon får frågor om framtiden.

– Alla tibetanska flyktingar vill göra något för Tibet, och nu får vi chansen att spela i landslaget och göra våra landsmän stolta. Vår coach har fått oss att tro på oss själva och att inspirera andra tibetanska tjejer och det har gett våra liv en mening.

Dhekyong märker själv hur ivrig hon blivit och ser aningen generad ut när jag ler åt hennes engagemang.

– Jag hoppas kunna fortsätta spela under många år och när jag är för gammal får min framtida dotter ta över istället. Men först vill jag representera Tibet i ett VM eller OS, det är det vi alla drömmer om. ✨

Artikeln är tidigare publicerad i tidningen Sjure.